

Mál nr. 18/2021: Reglugerð um Menntamálastofnun

Sendandi: Kennarasamband Íslands

Dagsetning: 5. febrúar 2021

Kennarasamband Íslands (KÍ) leggur hér fram umsögn um reglugerð um Menntamálastofnun sem er til umsagnar í samráðsgátt stjórnvalda.

Kennarasamband Íslands telur að skerpa þurfi á ýmsum atriðum í starfsemi stofnunarinnar sem og útvíkka hlutverk hennar og vill því benda á eftirfarandi.

Tengsl og hlutverk Menntamálastofnunar

KÍ lítur svo á að Menntamálastofnun hafi mikilvægt hlutverk varðandi menntun og skólastarf og því ætti í reglugerðinni að fjalla um verkefni Menntamálastofnunar, tengsl þeirra við skólastarf. Reglugerðin ætti að byggja á framtíðarsýn stofnunarinnar. Þar þyrfti að koma fram víðtækt forystuhlutverk stofnunarinnar til dæmis varðandi skólaþróun, námsmat og þróun þess, kennararáð, námsefnisgerð á öllum skólastigum og ráðgjafahlutverk stofnunarinnar sem og rannsóknarhlutverk hennar. KÍ lítur svo á að matskerfi sé ekki forgangsmál í menntamálum heldur þurfi að byggja upp getu og þekkingu í skólunum til að vinna að skólaþróun undir merkjum lærdómssamfélaga. Nauðsynlegt er að leggja áherslu á faglegt forystuhlutverk kennara og skólastjórnenda í menntamálum sem feli í sér áherslur á starf í skólunum sjálfum að skólaþróun og umbótum. Í slíku starfi ætti menntamálastofnun að hafa sterkt faglegt hlutverk.

Í skýrslu Samstarfsráð um starfsþróun kennara sem kom út eftir mikla vinnu samstarfsaðila eru ýmsar tillögur varðandi starfsþróun kennara. Tillaga sem tölusett er nr. 2.1 er svohljóðandi: *Ríki og sveitarfélög tryggi í sameiningu að allir skólar hafi greiðan aðgang að ráðgjöf og stuðningi Yfirlit yfir tillögur samstarfsráðs til starfsþróunar. Við skipulag og útfærslu verði stutt við faglegt samstarf og sérstaklega hugað að tengslum við aðrar menntastofnanir á svæðinu svo sem símenntunarmiðstöðvar, háskóla, fræða- og háskólasetur. Skólaþjónusta, óháð rekstraraðilum skóla, sem þjónar öllum skólastigum og skólagerðum með samræmdum hætti meðal annars á sviði starfsþróunar, verði tryggð og skilgreind í lögum eða reglugerð. KÍ telur að menntamálastofnun ætti að vera í lykilhlutverki varðandi slíkan vettvang. Þá er sett fram tillaga um aðkomu Menntamálastofnunar að starfsþróun kennara í tillögu 3.1: Menntamálastofnun bjóði kennurum og skólastjórnendum tækifæri til starfsþróunar í tengslum við verkefni stofnunarinnar og kannanir á hennar vegum. Stofnunin útfæri möguleika til starfsþróunar í samstarfi við háskóla, sveitarfélög og aðra aðila eftir því sem við á. KÍ bendir á að eðlilegt væri að reglugerðin tæki til þessa.*

Þá vill KÍ nefna að nauðsynlegt er að skerpa á starfi og hlutverki fagraða Menntamálastofnunar (sbr. reglugerð 530/216 en starfsemi fagraða sem getið er í reglugerðinni er nánast engin. Litlar leiðbeiningar eru í þeirri reglugerð um fagraðin og hlutverk þeirra. Skoða ætti starf fagraðanna í tengslum við langtímastefnumótun stofnunarinnar og verkefni.

Að auki vill KÍ benda á eftirfarandi:

Varðandi 5. grein

Í reglugerðardrögunum kemur fram að stofnunin skuli sjá grunnskólanemendum fyrir vönduðum námsgögnum. KÍ telur löngu tímabært að hlutverk stofnunarinnar varðandi útgáfu námsgagna verði

víðtækara og taki einnig til leik-, framhalds-, og tónlistarskóla. Nauðsynlegt er að kennarar og nemendur á öllum skólastigum/gerðum hafi greiðan aðgang að góðum námskosti aðstæður til að þróa náms- og kennsluhætti í samræmi við samfélags- og tæknibreytingar, nýjar hugmyndir og áherslur um menntun og skólastarf.

Varðandi 6. grein

Horfast verði í augu við að nú nær tuttugu árum eftir að gæðamat í skólum var innleitt í lög hér á landi sé Ísland skammt á veg komið í mati á skólastarfi. Því sé mikilvægt að setja viðmið og heildstæðan ramma um mat sem styðji við skóla en veitir jafnframt aðhald. Kí vill nefna sérstaklega ytra mat í leikskólum á vegum Menntamálastofnunar þarf að efla þar sem mjög fáir leikskólar eru metnir árlega og ef að allir leiksskólar væru metnir tæki matið um 40 ár. Ef Menntamálastofnun á að hafa slíkt hlutverk með höndum er nauðsynlegt er að fjölga skólum sem metnir eru árlega til að stuðla að umbótarstarfi og þróun lærdómssamfélaga þar.

Varðandi 7. grein

Kí telur nauðsynlegt að efla þennan þátt í starfi stofnunarinnar. Öflug greining og upplýsingagjöf er ein af forsendum farsæls skólastarfs um land allt. Auka þarf rannsóknir á menntun og skólastarfi, ýta undir og liðka fyrir þátttöku kennara, náms- og starfsráðgjafa og skólastjórnenda í menntarannsóknum. Rannsóknir á menntun og skólastarfi ættu annars vegar að snúa að daglegu starfi kennara og annarra fagstétta í skólum og hins vegar að breytilegu hlutverki menntunar og að nýjum viðfangsefnum, áherslum og starfsaðferðum.. Stjórnvöld þurfa því að efla starfsemi menntamálastofnunar, auka hlutverk hennar varðandi menntarannsóknir og samstarf við háskóla og veita auknum fjármunum til þeirra og auka þátttöku Íslands í alþjóðlegum rannsóknum.

Að lokum

Kí leggur áherslu á að skapa einhug um gæði menntunar og efla samvinnu um menntamál á Íslandi. Skólaganga, uppeldi og menntun nemenda er víðtækt samvinnuverkefni í samfélaginu. Sýna þarf skólastarfi virðingu og leita til sérfræðinga í skólum landsins um mat og tillögur um menntun og skólastarf. Stjórnvöldum ber að hafa náið samstarf við kennara, náms- og starfsráðgjafa, skólastjórnendur og samtök þeirra um stefnumótun og ákvarðanir í menntamálum. Fyrir hendi þarf að vera skýr menntastefna og framtíðarsýn, bæði menntamálayfirvalda í landinu og sveitarstjórna á hverjum stað. Blómleg starfsemi Menntamálastofnunar og öflugt samráð er ein af forsendum þess að svo megi verða.

Virðingarfyllst

f.h. Kennarasambands Íslands

Anna María Gunnarsdóttir

Varaformaður KÍ

Ragnar Þór Pétursson

Formaður KÍ